

М.С. Одарченко, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.О. Сюсель, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ТЕОРЕТИЧНОЇ І ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ВНЗ УКРАЇНИ

Університетська освіта – це один із основних ресурсів держави, що повинен сприяти формуванню освітньо-дослідницьких інфраструктур в регіонах та країні в цілому. Удосконалення вищої освіти потребує не тільки поліпшення якості навчальних планів і програм, а й підвищення практичної підготовки майбутніх фахівців. На сучасному етапі прослідковується тенденція відставання теорії від практики. Теорія не встигає слідкувати за інноваційними розробками та модернізаціями, що відбуваються в системі вищої освіти. Одним із актуальних завдань сучасного ВНЗ є досягнення та підтримання балансу між його науково-освітньою місією та потребами економічної ефективності. Реалізація цього завдання може бути досягнута шляхом комерціалізації діяльності, в т.ч. і впровадження науково-технічних розробок. На сучасному етапі розвитку українського суспільства комерціалізація науково-технічної діяльності ВНЗ стикається з багатьма проблемами, що продемонстровані на рисунку.

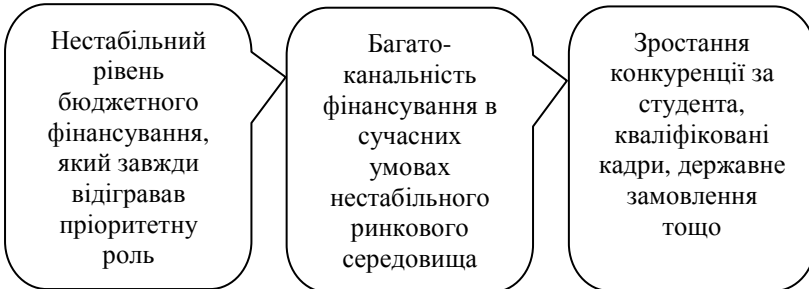

Рисунок – Проблеми науково-технічної діяльності ВНЗ

В сучасних умовах важливим є виявлення, аналіз та узагальнення досвіду країн ЄС та США. Перспективною формою співпраці бізнесу, держави та університетів є центри експертизи, які забезпечують співпрацю дослідницьких груп з університету та партнерів з бізнесу. Ці центри сприяють проведенню проблемно орієнтованих міждисциплінарних досліджень, перетворенню нових знань в нові продукти, процеси та послуги. Так, наприклад, малі

інноваційні підприємства при ВНЗ в США функціонують згідно принципу: від фундаментальних університетських знань через національні лабораторії до комерціалізації технологій, зокрема: при провідних університетах засновані великі національні лабораторії, з якими плідно працюють малі та середні підприємства.

Зв'язок теорії з практикою різнобічний та важкий, який перед вивченням практичного завдання змушує розглянути теоретичний матеріал, без якого неможливе вирішення поставленої мети. Засвоєний теоретичний матеріал під час виконання практичних завдань переконує студентів в точності засвоєного та формує в них вміле застосування теоретичних умінь та знань в практичній діяльності. Це вимагає наявності у викладача теоретичних знань з педагогіки, філософії, методики викладання та практичних навичок. Адже дуже часто викладач не може застосувати теоретичні знання тому, що вони придбані протягом життя і не мають наукових основ. Загальновідомо, що теоретичних знань, набутих без належної виробничої практики, нерідко буває замало. На сьогодні більшість ВНЗ мають проблеми в організації та проведенні практичного навчання студентів на підприємствах і в організаціях. Залишаються невирішеними проблеми, викликані скороченням баз практики. Дуже рідко студенти-практиканти зараховуються на реальні посади відповідно до їх спеціалізації, деякі бази вимагають плату за проходження практики студентами або відмовляють з мотивів збереження «комерційної таємниці». Навчальні заклади усвідомлюють, що ізольована від виробництва, магазину, ферми виробнича практика не спроможна забезпечити здобуття студентами навичок, необхідних для наступної діяльності фахівця. З вищевикладених реалій ряд ВНЗ змушені подекуди обмежувати обсяги практичної підготовки та здійснювати їх на власних кафедрах, лабораторіях і майстернях. Важливим аспектом оптимізації вузівської підготовки в даний час є посилення практичної спрямованості навчання, необхідність випуску, насамперед, широкопрофільних фахівців, які володіють в той же час ґрунтовними вузькоспеціальними знаннями та навичками. Окрім того, проблема відсутності баз практик потребує залучення державних установ у її вирішенні.

Підсумовуючи вищевикладене можна дійти висновку, що підготовка фахівців для реального сектору економіки, особливо за найдефіцитнішими напрямками, одержавши належну якісну практичну підготовку, гарантуватиме випускникам ВНЗ можливість знайти належне місце на ринку праці.